

Tanácskozott az MSZMP Központi Bizottsága

A pluralizmussal kapcsolatban is felmerültek különböző nézetek. Voltak, akik elsősorban a veszélyeire hívták fel a figyelmet, mások az előnyeit taglalták. A nézetek, az érdekek nyílt ütközése nem veszélyes a pártra nézve, ha a viták eredményeként megvalósul a helyes válaszok. Politizáló párttá kell, hogy váljon az MSZMP, de akkor el kell viselnie a nézetkülönbségeket is. Mindezekkel összefüggésben is kifejezésre jutott, hogy olyan folyamatról van szó, amely nemcsak magyar, hanem nemzetközi sajátosság is.

Szóba kerültek a különböző, nemrégiben alakult szervezetek. Tóthné Kiss Mária például azt az igényt fogalmazta meg, hogy tisztázzák a párt és a létrejövő különböző politikai jellegű csoportosulások közötti viszonyt. Veress József annak a véleményének adott hangot, hogy bizonyos jelenségekkel szemben erőteljesebben kell fellépni. Utalt egyes ellenzéki megnyilvánulásokra, s arra, hogy bizonyos csoportok és szervezetek állásfoglalása milyen nagy nyilvánosságot kap a tömegkommunikációban, miközben háttérbe szorulnak, vagy nem ilyen erővel kapnak hangot társadalmi-gazdasági életünk pozitív jelenségei. Huszár István kiemelte: nincs megriadván attól, hogy az utóbbi időben megszaporodtak az öntevékenyen szerveződő közösségek. Arra viszont figyelni kell, hogy a társadalom lényeges megosztottságában az új integrációk a pártértekezlet platformja alapján jöjjenek létre. Ezekkel összefüggésben hangot kapott az a nézet is — Hámori Csaba is így fogalmazott —, hogy az új tömörüléseket, kezdeményezéseket kihívásnak kell tekinteni — perze, nem szükséges párnázott utat biztosítani számukra —, velük politikai együttműködésre és konföderációra egyaránt szükség van. A KISZ KB első titkára egyébként beszámolt azokról az elgondolásokról

is, amelyek a KISZ megújításával az ifjúság jövőbeni szerveződésével kapcsolatosak. Ezzel összefüggésben hangsúlyozta: meg kell szüntetni az ifjúsági szövetség közvetlen pártirányítását, de ez nem jelentheti azt, hogy a politikai munkát el lehet hagyni a fiatalok körében.

Rajki Sándorné arról szólt, hogy elsősorban az inflációtól való félelem, az életszínvonal csökkenése ad okot a riadalomra, s nem a politikai kilátástalanság. Ezzel összefüggésben hangzott: a párt vezetői szerveinek, a Politikai Bizottságnak, a Központi Bizottságnak, az egész pártnak össze kell fognia a cselekvés érdekében. Ez nem feltétlenül nézetazonosságot jelent, hanem cselekvési egységet követel. Ide kapcsolódik Berecz János egy gondolata, amely szerint: mi egy történelmi léptéktű változás feladatait valósítjuk meg. Egy ilyen átalakulást csak egy nagyon erős párt tud végrehajtani. Tevékenységét nehezíti azonban a gazdasági válság, a szociális félelem, s az a tény, hogy a társadalom forradalmi megújítását új törvények egész sorának kialakítása kíséri. Minderre a párt nem készült fel, ezért most nagyobb gondot kell fordítania önmaga megreformálására.

Szinte kivétel nélkül mindenki szólt a nyilvánosság-

ról, a tömegkommunikáció helyzetéről. Erről többen, többféle véleményt, elmarasztaló bírálatot is mondtak. Berecz János részletesen beszélt a sajtó és a sajtóirányítás átalakulásáról. Kijelentette: a sajtót vegye körül egy aktív, cselekvőkész, követelményeket támasztó és támogató párt, amely partnerként kezeli a tömegtájékoztatási eszközöket. Néhányan úgy fogalmaztak — közüjük tartozott Tétényi Pál is —, hogy ami a nyilvánosságot, a bírálatok elfogadását, az eltérő nézetek figyelembevételét illeti, ezen a téren jelentős előrelépés történt. Ami hiányzik — s ezt a párttervezet állásfoglalása egyértelműen megfogalmazta —, az a nyílt elhatárolódás érvelő módon attól, ami nem egyeztethető össze szocialista elveinkkel, érdekeinkkel, nemzeti értékeinkkel. „Ha a tükrözést mutat, nem a tükröt kell összetörni” — mondotta, hozzátéve: a tükrözés gyakran paradox módon mutatja a tényleges helyzetet, viszont tükrözi a helyzetet. Ehhez a kérdéskörhöz szólt hozzá Bereczky Gyula, kiemelve, hogy a sajtó a mai bonyolult átalakulás idején maga is keresi a helyét. Hangsúlyozta: ma felértékelődik a sajtó minden tévedése, ám igazságtalan és helytelen lenne elmarasztalni az újságírást, amely reformpárti, a megújulás mellett tesz hitet.

Vitázójában Lukács János egyetértett azokkal a javaslatokkal, amelyek szerint a novemberi központi bizottsági ülésen mélyebb belpolitikai elemzésre van szükség. Ugyanakkor szükségesnek tartotta, hogy a napirenden levő jelentésben foglaltakkal addig is orientálja a párt vezetői testülete a tagságot. Ugyancsak javasolta, hogy a Politikai Bizottság a közeli jövőben foglalkozzon tagjainak közéleti-politikai szerepléseivel, s foglalja állást amellett, hogy a PB tagjai először a testület ülésén fejtsek ki a véleményüket a még vitatott kérdésekről.

Az elmúlt négy hónap értékelése kapcsán Lukács János határozottan leszögezte: a pártban, a társadalomban olyan változások kezdődtek meg, amelyek összhangban állnak az országos pártértekezleten meghatározott törekvésekkel. Észlelhető azonban számos jelenség, amely e szándékokkal ellentétes, s nem érződik az ettől történő elhatárolódás, a párt politikájának képviselése. Fontosnak ítélte annak hangsúlyozását, hogy a Központi Bizottság a hazánkban elkezdődött folyamatot politikailag irányított, demokratikus folyamatnak tartja, olyannak, amely a szocializmust erősíti. A párt belső életével, fejlődésével kapcsolatban kiemelte: nem elrendelt, hanem kiküzdött, valódi változásokra van szükség, olyanokra, amelyek révén erősödik a szervezet.

Az elnöklő Grósz Károly javaslatára a Központi Bizottság — egyhangú szavazással — elfogadta az előterjesztést, és a vitára adott választ. Megbízta a szerkesztőbizottságot, hogy a vita tapasztalatait a testület üléséről készülő közleményben összegezze. A Központi Bizottság úgy döntött, hogy novemberi ülésén jelentést vitat meg a belpolitikai helyzetről, a párt időszerű feladatairól.

Nyers Rezső előterjesztése

Ezután Nyers Rezső tett előterjesztést a választott pártszervek mellett működő tanácsadó testületek létrehozásáról. A KB munkaprogramjának megfelelően szélesebb körű vita alapján elkészült írásos javaslat bevezetésében hangsúlyozza: a tanácsadó testületek — amelyeknek a működési módját véglegesen az új szervezeti szabályzat rögzíti majd — már ma is új információkkal, ellenvéleményekkel, alternatív elgondolásokkal segíthetik a helyzetértékelést és a döntéshozatalt, tehetik teljesebbé a pártdemokráciát.

A szakértői tanácsadás a politikai kezdeményezések ellenőrzésének, az előzetesen felmérhető hatások, kockázatok számbavételének egyik eszköze. A különféle foglalkozások mérlegelése lehetővé teszi a pluralizmus elvének intézményes érvényesítését a döntéshozatalban. A választott szervek előre láthatják döntéseik politikai kockázatát, mérsékelhetik azt, megismerhetik az adott kérdésekben az ellenzéki véleményeket, lehetőség nyílik az alternatív megoldások felszínre hozására, azok kidolgozására — hangsúlyozza az előterjesztés, majd számba veszi, hogy mely kérdéskörökben ésszerű szerepet adni a tanácsadásnak. E szerint a Központi Bizottság tagjai számára mindenképp el kell érni az átfogó és hosszú távra kiható kérdések eldöntésében, mint a pártprogram, a gazdasági, a politikai és a különböző társadalmi reformprogramok. Igényelni kell a tanácsadást az általános belpolitikai helyzet megítélésében, a gazdasági, a szociális, a kulturális, a közigazgatási folyamatok összefüggéseinek és egymásra hatásának értékelésében, a párt politikai befolyásának mérlegelésében, a pártpolitika társadalmi mozgásterének megállapításában, főként a gazdasági és a szociális kérdésekben. Mindemellett szükség van a külgazdasági politika általános irányát illető tanácsadásra is, figyelmet kell fordítani a nemzetközi politikai tapasztalatok szerzésére, azok értékelésére és hazai hasznosítására.

A budapesti és a megyei pártbizottságok mellett működő tanácsadó testületek feladata a helyi politikai kérdésekben való tanácsadás. Ebbe beleértendő a reformok politikai megvalósítása az adott területen, a gazdasági folyamatok társadalmi hatásának elemzése, város- és községpolitika. A budapesti és a megyei pártbizottságok — amelyek közül szinte mindegyik helyesli a tanácsadói testület megalapítását — maguk határozzák meg feladatuk körét és működési módját.

Az előterjesztés szerint a tanácsadó testületek — jóllehet főként a választott pártszerv által megjelölt témában fejtik ki álláspontjukat — kezdeményező szerepet vállalhatnak, s így javaslatot tehetnek arra is, hogy valamely fontos kérdést megtárgyaljon a választott testület. Ez is arra mutat, hogy a tanácsadói testületek munkáját nem lenne helyes előre elkészített munkatervük kereteibe mereven beszorítani.

Az előterjesztés szerint a tanácsadó testületek — jóllehet főként a választott pártszerv által megjelölt témában fejtik ki álláspontjukat — kezdeményező szerepet vállalhatnak, s így javaslatot tehetnek arra is, hogy valamely fontos kérdést megtárgyaljon a választott testület. Ez is arra mutat, hogy a tanácsadói testületek munkáját nem lenne helyes előre elkészített munkatervük kereteibe mereven beszorítani.

A késő esti órákban véget ért az MSZMP Központi Bizottságának ülése. A testület megvitatta Szűrös Mátyás előterjesztését az időszerű külpolitikai és nemzetközi kérdésekről, majd Lukács János előadásában a párt helyzetéről, a pártélet és a belpolitika néhány aktuális kérdéséről szóló tájékoztatót. Ezt követően meghallgatta Nyers Rezső előterjesztését a tanácsadó testületek megalakításáról, majd egyéb kérdéseket tárgyalt, illetve az illetékes körébe tartozó személyi ügyekben döntött.

Végül az előterjesztés a testületek megalapításának és működési módjának kérdéseivel foglalkozik. A javaslat szerint a KB mellett tanácsadó testület állandó tagokból álló szűkebb létszámát témánként alakítandó szakértői munkacsoportok egészítik ki. Az állandó testület elnökét és tagjait a Központi Bizottság jelöli ki, a következő kongresszusig terjedő időtartamra. A tanácsadó testület mellett alakuló munkacsoportokat maga a testület hozza létre és működ-teti. Kíváncsú, hogy a munkacsoportokban párt-on kívüliek is részt vegyenek.

A határozati javaslat szerint a Központi Bizottság felkéri a Politikai Bizottságot, hogy a soron következő ülésére terjesszen be javaslatot a központi tanácsadó testület személyi összetételére.

Az előterjesztést követően Berend T. Iván úgy ítélte meg, hogy sokkal nagyobb jelentőségű lenne, ha nem a KB, inkább titkárai, illetve a főtitkár mellett, a döntés-előkészítésben, majd a kivitelezésben kulcsszerepet játszó személyek körül jönne létre tanácsadó testület, amely széles körű háttérrel képes mozgósítani, elvi tanácsot tud adni akár napi kérdésekben is. E véleményhez csatlakozott Kátona Imre, kifejtve, hogy e tevékenységben a tartalmi munkára kell helyezni a hangsúlyt. Üdvözölte, hogy a valóságban is mind jobban támaszkodnak a tudományos intézetek munkájára, majd megállapította: ha valahol szerepe lehet a tanácsadásnak, akkor azt a Politikai Bizottság mellett kell létrehozni.

Nyers Rezső válaszában elismerte a kételyek indokoltságát, javaslatát azonban továbbra is fenntartotta a tanácsadó testület megalakítására. A Központi Bizottság végül 6 ellenvéleménnyel és 7 tartózkodással elfogadta az előterjesztést.

Ezután külfölkéi következték. Berecz János rövid kiegészítést fűzött az Irányelvek az ideológiai munka megújításához című előterjesztéshez. Motiváltságot elemezve emlékeztetett arra, hogy az irányelvek vitájában az „ideológiai éhség” és az ideológiai élet zavarait tapasztalták. Javasolta, hogy a testület fogadja el a határozati javaslatot, amely három alapvető dolgot szabályoz. Ne tudományirányító testületet hozzon létre a KB az ideológiai munkával való foglalkozásra, hanem tegye azt az agitációs és propaganda bizottság legfőbb feladatává. Az ideológia művelői és az ideológiai munka gyakorlói külön munkacsoportokban összegezzék azokat az ismereteket, amelyeket a tudományos műhelyek, illetve a gyakorlati pártmunkások feltártak. Mindezeket figyelembe véve adjanak útmutatásokat a pártszervezeteknek a konkrét ideológiai kérdésekben. A Központi Bizottság — 1 tartózkodással — a javaslatot elfogadta.

A Központi Bizottság végül hatáskörébe tartozó személyi kérdésekben döntött.

*

A késő esti órákban véget ért az MSZMP Központi Bizottságának ülése. A testület megvitatta Szűrös Mátyás előterjesztését az időszerű külpolitikai és nemzetközi kérdésekről, majd Lukács János előadásában a párt helyzetéről, a pártélet és a belpolitika néhány aktuális kérdéséről szóló tájékoztatót. Ezt követően meghallgatta Nyers Rezső előterjesztését a tanácsadó testületek megalakításáról, majd egyéb kérdéseket tárgyalt, illetve az illetékes körébe tartozó személyi ügyekben döntött.

Az MTESZ konferenciája

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége kedden az MTESZ székházában országos érdekvédelmi konferenciát rendezett. Az első alkalommal megtartott tanácskozáson a műszaki értelmiség különböző csoportjainak, a kutatóknak, mérnököknek,

technológusoknak, oktatóknak és művezetőknek a képviselői vettek részt. A szakemberek a gyakorlati munkában tapasztaltakat is figyelembe véve azt vitatták meg, hogy milyen látják a tudományos-műszaki haladás és a reálértelmiség problémáit.

Magyar—NDK barátsági nap

Magyar—NDK barátsági napot rendeztek tegnap, Szegeden, a Hazafias Népfőrt városi bizottságán Kiss Piroska titkár és Szendrei János alelnök fogadta a német vendéget, Renata Kirscht, az NDK Népi Szolidaritási Központi Bizottság elnökségi

tagját. A vendéget elkalauzolták a Tolbuhin sugáruúti idősök otthonába, majd találkozott a szegedi német baráti kör tagjaival. Ott a vendég tájékoztatta a szegedieket az NDK-ban élő öregek hétköznapijairól.

Meddig szennyezhetjük a Tiszát?

A neb vizsgálta

Igen fontos és közérdeklődésre számot tartó kérdéssel foglalkozott tegnap ülésén a neb szegedi bizottsága Kalmár József elnök vezetésével. Két esztendő figyelembe véve adtak számot a népi ellenőrök a hulladékfront helyzetéről. A környezetvédelem nem csak divatból került a figyelem középpontjába, hanem azért is, mert árnyoldalai egyre inkább szemet szúrnak, és a társadalom úgy érzi, kiszolgáltatott a növekvő veszélyhelyzettel szemben. A neb tapasztalatai is erről győzték meg.

A környezetvédelemmel kapcsolatos magatartás nem javult, hanem romlott az utóbbi években. Például a szemét elhelyezése és tárolása rendkívül alacsony színvonalú. Kivétel a Belváros, ahol minden nap elhordják a lakóházak hordalékát. A város külterületén másnaponként végzik a gyűjtést, földes utcákban pedig — ennek hosszúsága megközelítően kétszáz kilométer — heti két alkalommal. Am az esőzéskor idején, illetve télen az utak járhatatlansága miatt, a rendszeres szemétszállítás szünetel. A gyűjtés módja is kifogásolható, hiszen a konténerek kiürítésénél nagy mennyiségű hulladék marad az utcákon. Nem megoldott a konténerek rendszeres mosása sem. A régebbi épületeknél nem alakítottak ki kukatárolót. Gondot jelent a tisztvisztés házaknál a hulladékledobók helyzete. Azokat úgy alakították ki, hogy mosások, fertőtlenítések szinte lehetetlen. Így ne csodálkozzanak a panelek lakói, a rovar- és rágcslóinvázió. A népi ellenőrök megállapították, a gyűjtődények épsége és állagának megóvása nem érdekli a városgazdálkodási vállalatot. A szállításkor keletkezett szemetet e cég dolgozói nem takarítják el.

Szegednek egy központi szilárd hulladéklerakó helye működik, és megfelel a környezetvédelmi, közegészségügyi előírásoknak. A beruházásnál figyelembe vették a hasznosítás technológiájának modernizálási lehetőségét is. A tanács a külső területeken — Szőregen, Algyőn és Mihályteleken — is létesített ideiglenes hulladéklerakó-helyet, ahol azonban a központi előírásokat nem tudják betartani. A Felszabadulás Tsz az algyői iparterület közvetlen szomszédságában környezetvédelmi telepet akar létrehozni. A területet körbekerítik, és mindenféle szilárd hulladék fogadását garantálják

Szűkebb pátriánkban a folyékony hulladék elhelyezése érdekében nem tették meg a szükséges és lehetséges intézkedéseket. A Tiszaparti városban az algyői kis kapacitású szennyvíztisztítótelepen kívül tisztítatlanul kerül a szennyvíz a folyóba. Mit bír el a Tisza? Ez a kérdés az utóbbi időben nemcsak a közegészségügy szakembereit, hanem az állampolgárokat is foglalkoztatja, hiszen nyaranként egyre növekszik azoknak a tábora, akik a kánikulában is elkerülik a hűsítő hullámokat. Talán jól teszik, hiszen jelenleg a Tiszába folyó szennyvíznek csak alig két százaléka tisztított. Ez pedig egy európai kultúrával rendelkező országban rendkívül alacsony mértékűnek számít. Szeged szennyvíz-csatornázási helyzete — mint általában a legtöbb településé — a vízellátottsághoz képest nagyon elmarad. A csatornahálózat egységesítésére és korszerűsítésére 1960-ban kezdték a rókusmórávárosi programot megvalósítani. A Tiszával párhuzamos főgyűjtő távlatban a város összes szennyvizét a folyó város alatti szakaszába vezeti. A déli főgyűjtő végpontján helyezkedik el a szivattyútelep, amely a Tiszába emeli a szennyvizet. Még egy hír a csatornázási frontról: Újszegeden a rekonstrukció öt évvel ezelőtt kezdődött, és 1986-ban fejeződött be. Jelenleg vezetékes ivóvizet kap a lakások körülbelül 86 százaléka, de csatornára csak az otthonok 60 százalékát kötötték. Sok gondot jelent a körtöltésen kívüli területek szennyvízelvezetése is, mert a mély fekvés és a magas talajvízállás miatt a szikkasztás nem lehetséges. Ezekben a körzetekben a társulati úton megépített csatornákkal, át-emelő közbeiktatásával lehet a városi főgyűjtőre csatlakozni.

A vizsgálat során a népi ellenőrzés megállapította, rendkívül fontosnak tartja, a már elhatározott és a következő tervidőszakra ütemezett folyékony hulladéklerakó hely valóban elkészüljön, mert különben a megnövekedett mennyiségű hulladékkal szemben egyre tehetetlenebbek leszünk. Javaslatként hangzott el: a meglévő illegális lerakóhelyeket minél hamarabb fel kell számolni. A tanácsrendeletek betartására nagyobb figyelmet fordítsanak az illetékesek, és fokozzák az ellenőrzéseket.

H. M.